

Попова Кристина Олександрівна,
курсант 4-го курсу ННІ № 1 НАВС; *Науковий керівник*: Олійник О. С., старший викладач кафедри кримінального права НАВС, кандидат юридичних наук

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА НЕПОДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ

Корупція в нашій країні справедливо сприймається суспільством як соціальне явище та частина нашого повсякденного життя, що негативно впливає на всі аспекти розвитку держави та авторитет органів державної влади. За офіційними статистичними даними міжнародної організації по боротьбі з корупцією та дослідженню рівня корупції по всьому світу Transparency International, Україна у 2015 році займала 130-е місце із 168 позицій у Світовому рейтингу сприйняття корупції CPI (Corruption Perceptions Index) [1].

Тому, одним із заходів протидії корупційної злочинності стало запровадження нової норми до Кримінального кодексу України (далі - ККУ). Ця стаття встановлює відповідальність за подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом України «Про запобігання корупції» [3] або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму понад 250 мінімальних заробітних плат.

Запровадження цієї норми викликало суспільний резонанс та значну критику серед науковців. Аргументом на користь декриміналізації цього діяння є те, що у Франції та Німеччині відсутня кримінальна відповідальність за порушення у декларуванні майна, а ці країни, зазначають, є взірцем європейської демократії [4]. Справді, у цих країнах відповідальність за подібні дії відсутня. Але, одночасно, кримінальна відповідальність за недостовірне декларування

запроваджена у низці постсоціалістичних країн - Польщі, Латвії, Литві, Грузії, Румунії, у більшості Балканських країн, а також у розвинутих країнах - Італії, Великій Британії та США.

Проаналізуємо детальніше законодавство та відповідальність за декларування недостовірної інформації деяких із перелічених країн. Наприклад, у Сінгапурі державні службовці ще з 1952 року щорічно надають звіти про свої видатки. Відомості про здійснення ними значних видатків, непорівнянних з отриманими доходами, є підставою для перевірки, яка проводиться Бюро з розслідування випадків корупції. В Китаї багато років всі чиновники декларують майно, корпоративні права, банківські вклади, доходи і видатки як свої, так і своїх дружини та дітей [5]. Відповідно до положень законодавства Канади, за порушення податкового законодавства винних осіб притягають до кримінальної відповідальності в разі, коли вони поєднані з обманом податкового відомства за допомогою умисного перекручування відомостей, необхідних для оподатковування [6]. У США державний службовець зобов'язаний надавати в Управління з питань етики інформацію про свої видатки й доходи, а також своїх близьких родичів, відомості про джерела походження майна, його склад і вартість; перелік отриманих подарунків, вартість яких перевищує (увага!) \$50. Крім того, щодо співробітників органів поліції сформована відомча система контролю їхніх видатків, що включає: декларування видатків, контроль балансу кредитних карт всіх співробітників і одержання в банках відомостей про співробітників, що є боржниками за споживчими кредитами [5]. У Швеції чітко налагоджена система подання декларацій про доходи абсолютно всіма громадянами в сполученні з ефективною системою фінансового контролю, що охоплює всю банківську і платіжну системи країни [6]. Також, діє тотальний контроль за кожним фактом придбання коштовного рухомого і нерухомого майна. У Данії державні службовці на початку служби декларують свій майновий стан, а потім щороку - лише доходи, як і всі громадяни. Але придбання нерухомості

фіксується реєстраційною службою і інформація автоматично передається в податкову службу. Аналогічна система діє у Фінляндії.

Підсумовуючи вищезазначене, відмітимо, що цілком виправданою є криміналізація декларування недостовірної інформації, як це зроблено в кримінальному законодавстві міжнародної спільноти. Загалом, нова система декларування - це потужна превентивна антикорупційна новація. З урахуванням викладеного, можна погодитися з позицією законодавця стосовно необхідності криміналізації декларування недостовірної інформації в Україні. Водночас, на нашу думку, необхідно приділяти увагу не тільки покаранню за вчинення цього суспільно-небезпечного діяння, але й на усунення детермінантів процвітання корупції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Індекс корупції в Україні CPI-2015. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ti-ukraine.org/%D0%A1PI-2015>
2. Кримінальний Кодекс України від 05.04.2001 № 2341- ІІІ / Відомості Верховної Ради. - ред. від 02.11.2016. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. 2. Закон України «Про запобігання корупції» № 1700- VII від 14 жовтня 2014 р. - ред. від 05.10.2016 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/kws/show/170018>
4. Germany to the EU Anti-Corruption Report. ANNEX 5. Brussels, 3.2.2014 COM(2014) 38 final
5. Практика запобігання протидії корупції. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://pravo.org.ua/ua/news/20871313-chomu-chinovnikam-ne-treba-boyatisya-povnogo-deklaruvannya>
6. Кучеров И. И. Налоговое право зарубежных стран: курс лекций / И. И. Кучеров. - М. : АО «Центр ЮрИнфоР», 2003.- С. 314.